

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs XLIX. De Immunitatia Ecclesiarum, coemeterij, & rerum ad eas
Pertinentium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

TITVLVS XLIX

DE IMMUNITATE ECCLESIARVM, COEMETERII, ET RERUM AD BAS PERTINENTIUM.

Immunitas Ecclesiastica, de qua hic sermo est, aliud non est, quam jus, quo Ecclesia res, vel persone Ecclesiastica ab oneribus, vel etiam officiis secularibus libera, & exempta sunt; triplex autem communiter hæc immunitas est, localis scilicet, quæ Ecclesiis, & aliis locis Ecclesiasticis competit; realis, quæ rebus, seu bonis ad Ecclesiam, vel Clericos pertinentibus concessa est; & personalis, quæ gaudet personæ Ecclesiasticæ. Sit ergo

SECTIO I.

De immunitate locali, qua competit Ecclesiis, & aliis locis Ecclesiasticis.

§. I.

Quanam loca Ecclesiastica immunitate gaudeant?

Gaudent immunitate hac locali primo Ecclesiæ non tantum consecrata, sed etiam, quæ auctoritate Episcopi benedictæ, aut ad publicum usum divinum deputata sunt, c. Ecclesia 9. h. r. quia talis locus ex sola tali auctoritativa deputatione facer censetur, etiam si officia divina nondum in tali loco celebrentur: & hinc etiam interdicitur Ecclesiæ, Ecclesiæ pollutæ, nondum reconciliatæ, Compend. Pirhing.

& quæ adherent Ecclesiis, sacristia v. g. porticus, atrium, turris, tecti pars etiam superior, Ecclesiæ sine Superioris auctoritate destructæ, & quarum reparandarum spes est, gaudent hac locali immunitate, quia in materia hac favorabili nomine Ecclesiæ veniunt. Secundo competit locale hoc immunitatis privilegium cœmeteriis c. ult. h. r. quæ eisdem privilegiis cum Ecclesiis gaudent; oratorii, in ædibus etiam privatorum auctoritate Episcopi, ad divinum cultum deputatis; & univrsim, quæ de jure Canonico religiosa loca censentur, uti hospitalia auctoritate Episcopi erecta, monasteria cum toto ambitu claustrum.

§. II.

An in Ecclesiis, aut aliis locis sacris, vel religiosis judicia exercere, sit contra immunitatem Ecclesiasticam?

Non tantum judicia criminalia, in quibus agitur de fusione sanguinis, aut pœnâ corporali, in Ecclesiis aut aliis ejusmodi locis sacris exerceri non possunt, sub pœna excommunicationis, c. Cum Ecclesia 5. h. r. sed nec civilia secularia, non quidem, quæ sunt merè voluntariæ, sed quæ sunt contentiosæ jurisdictionis, ita ut nulla sint, & irrita, processus, & sententia in Ecclesia, instituta, LII I.

tuta, prout statuitur in *e. Decet 2. h. t. in 6.* absurdum enim est, ut ait circa criminalia Pontifex, ibi iudicium sanguinis, (vel Civile) exerceri, ubi est tutela refugii constituta, non tantum delinquentibus, sed etiam contra Civilia debita, ut videbimus. Iudicia tamen Ecclesiastica in Ecclesia etiam exerceri posse validè, ac licitè, docet Glossa communiter recepta in *citat. c. 2. verbo: secularium*, & satis probari potest ex *c. Quà fronte 25. De appellat.* tum quòd maiorem rationem suorum iudiciorum habere debeat Ecclesia, quàm merè sæcularium; tum quòd ut sic Clericorum etiam honestati consulatur melius; negari tamen non potest magis fortasse decens, & conveniens esse, ut etiam tales Clericorum causæ, potiùs in palatio, aut consistorio Episcopali, quàm in Ecclesia expediantur, prout praxis habet, cum Ecclesia sit domus orationis, non jurgiorum.

§. III.

Quinam præterea actus prohibiti sint exerceri in Ecclesiis, vel aliis locis Ecclesiasticis, propter reverentiam loci?

Contractus fieri & negotiationes exercere in Ecclesiis prohibetur in *cit. c. 2.* (nisi ea tantum venderentur, & emerentur, quæ mox ad cultum divinum comburenda essent, ubi sunt cerei v.g. aut talia ad pietatem fidelium juvandam conducentia. Secundò prohibentur in *eodem c.* in Ecclesiis fieri publica communiatum Concilia, & parlamenta de rebus merè temporalibus. Tertid vult in *ist. c. 2.* Pontifex, ut in Ecclesiis cessent

vana, & magis fœda, & profana quia, cessent consultationes quælibet, & quæcunque alia, quæ divinum obicium turbare possent, cum Ecclesiis locus divino cultui deputatus: præcipiens etiam ordinariis locorum, inter talia faciant observari, & contravenientes debitis pœnis coerceant. Quibus etiam prohibentur in Ecclesiis ludi theatrales profani *c. cum decorum 12. De vobis honest. Cleric.* Quintò prohibentur convivia in Ecclesiis *Can. Non oportet 4. dist. 41.* Sextò denique prohibetur omnia violentia Ecclesiis facta, ut constat ex *placito can. caus. 17. q. 4. ob reverentiam loci* loco sacro debitam, hæc omnia prohibentur Ecclesiis.

SECTIO II.

De iure, sive immunitate asyli, quod competit Ecclesiis, & aliis locis Ecclesiasticis.

§. I.

Quo iure asylum, sive jus hoc immunitatis sit constitutum, & quomodo criminis ad Ecclesiam confugientibus gaudeant immunitate asyli?

Jus asyli aliud non est, quàm privilegium, quo gaudent Ecclesie, & confugientes ad illas, velut ad asylum vim extrahi non possint, quod ius, sive privilegium non est introductum, sed naturali, vel jure divino positivo, & humano tantum, Canonico, & Civili, neque enim aut intrinsecè malum est

ex templis extrahere, si fiat hoc cum debita reverentia, neque in nova lege hæc immunitas concessa divinitus Ecclesijs legitur, sicuti in utroque jure tam canonico, quam civili, conceditur toto titulo Cod. de his qui fugiunt ad Ecclesiam c. inter alia 6. h. t. & pluribus canon. caus. 17. q. 4. ex quibus juribus etiam habetur, quod hæc asyli immunitas, non tantum Ecclesijs, Monasterijs, & ejusmodi locis pijs concessa sit, sed eâ etiam gaudeant alicubi ædes Episcopales, ædes Cardinalium, ædes intra 20. aut 40. passus juxta Ecclesias sitæ, statuz principum, Sacerdos sacratissimum venerabile portans &c. prout pluribus disputant Theologi morales, & consuetudo ac recepta praxis docet, quæ de ædibus intra 20. aut 40. passus ab Ecclesia sitis, vix novit aliquid.

Gaudent autem hac immunitate asyli omnes Rei, qui ad Ecclesiam confugiunt, nisi de jure, vel æquivalente consuetudine excipiantur; cum enim jura universaliter reis ad Ecclesiam confugientibus privilegium hoc concedant, consequenter, quorumcunque criminata illi Rei sunt, hoc immunitate gaudent, nisi jus ipsum crimina quædam, quæ maximè noxia sunt reipublicæ, excipiat, prout in cit. c. inter alia excipiuntur publici latrones, die Straffenrauber/ & nocturni depopulatores agrorum, & in c. immunitatem ult. h. t. excipiuntur, quo minùs hac immunitate gaudent, qui in ipsis Ecclesijs gravia crimina committunt (cum frustra legis auxilium impleret, qui deliquit in legem, & hujusmodi personæ dignæ non sint in venerabili loco munimen habere, quem ipsi

per scelus proprium despexerunt) vel qui spe immunitatis ex proposito, & datâ operâ, propè Ecclesiam delinquerunt, vel qui in una Ecclesia delinquant, postea tamen confugiunt ad aliam, vel qui existentes in Ecclesia, alios foris existentes, globo v. g. vel telo emisso occidunt, aut mandant occidi, vel qui extra Ecclesiâ quidem existentes, occidunt tamen, jacto v. g. telo alios in Ecclesia existentes, vel certè mandant hos occidi &c. Quia hi omnes graviter delinquant in Ecclesiam, & reverentiam Ecclesijs debitam non observant. Similiter etiam excipiuntur ab hac immunitate c. 1. de homic. qui committunt homicidia proditoria, & in Bulla Grego. 14. Cum alias 1591. edita, qui Rei sunt assassinii; qui criminis lætæ Majestatis, in personam principis commissi, sunt Rei, qui Rei sunt hæresis &c. & quamvis per jura civilia plura adhuc crimina excepta habeantur, quo minùs immunitate Ecclesiasticâ gaudeant, quia tamen relata Bulla Grego. 14. ad unam formam bullæ illius, totam hanc immunitatis materiam reducit, & criminum horum per jura civilia exceptorum nulla fit mentio, consequenter hodie non tam jura civilia, quam dicta bulla observanda est, ut aded, quamvis gravissimorum criminum rei aliqui sint, si tamen nullum crimen in bulla illa exceptum commiserunt, & ad asylum confugerunt, uti & illi, qui ex ipsis carceribus, vel arresto, vel capitis jam condemnati, ad asyli locum confugiunt, immunitate hac gaudeant, extendendo scilicet hoc asyli privilegium, ob favorem Ecclesiæ. Sunt tamen qui putant consuetudine, cum

consensu etiam Pastorum Ecclesie, introductum jam esse, ut fures, simplices etiam, non gaudeant immunitate Ecclesiarum propter frequentiam scilicet hujus criminis, de quo proinde loci consuetudo consulenda est.

§. II.

Utrum omnes homines sive liberi, sive serui, laici, vel clerici, religiosi, fideles, vel infideles gaudeant immunitate asyli in casibus jure concessis; Et an etiam debitor ex causa civili.

Resp. i. omnes fideles laicos, sive liberi sint, sive serui, etiam excommunicatos, & personaliter interdictos gaudere in casibus non exceptis hac immunitate, uti constat ex *caus. 17. q. 4. Et c. inter alia §. si verò servus h. t.* ita tamen ut servus (sive propriè dictum mancipium) si ob crimen aliquod à iudice puniendum ad Ecclesiam confugit, absolute gaudeat, respectu iudicis, immunitate asyli, si verò negligentiam admisit à Domino puniendam, domino restituendus sit ad penam, promissam tamen à Domino, vitæ, & membrorum impunitate; nisi propter magnam sævitiam domini ad Ecclesiam fugerit, quo in casu non debet quidem domino restitui, cogi tamen hic potest ad servum talem vendendum, prout etiam jura civilia statuunt. Quod autem excommunicati etiam, & personaliter interdicti hac immunitate gaudeant, nisi propter crimina excepta censuram talem incurrissent (quo in casu non tam propter censuram, quam propter crimen admissum censurâ

tali notatum, asyli jus amitterent) hoc probat, quòd in jure nulli legatur censuratos tales immunitate non gaudere.

§. 2. Quòd clerici, & religiosi criminibus, de quibus apud sacros etiam magistratus conveniri possunt, gaudeant immunitate asyli in Ecclesia, ad quas confugiunt contra iudices sæculares, cum in his casibus in illorum habeantur: utrum autem contra proprios suos prelatos, & iudices ecclesiasticos, immunitate asyli gaudeant in Ecclesijs, ad quas confugiunt, propter delicta non excepta, in utramque partem probabiliter discutitur, & consuetudo recepta habet, quòd contra hos non gaudeant immunitate, sed extrahi possint ab his, & in carcerem detruhi, vel puniri. Spectato tamen prece communi probabiliter videtur etiam hos clericos, & religiosos, si ob delictum commissum ad Ecclesiam confugiant, gaudere hac immunitate, etiam contra ecclesiasticos suos iudices, ut extrahi ab his Ecclesijs extrahi non possint, cum canones hoc asylum statuerent universaliter loquantur, non distinguendo inter laicos, & clericos, ut patet ex *caus. 17. q. 4. Et ex cit. c. Intra illa*, & privilegium hoc defendendi dicto modo confugientes directè conceditur locis sacris ob horum reverentiam non autem directè personis; sicuti autem per hanc sententiam non impediuntur prelati regulares, quo minus suos religiosos in septa sui Monasterij puniant, si delicta transmittant, ut penitentiam in illa agant, cum hoc modo non extrahantur.

tur ab asyli loco, sed vel in hoc puniantur, vel ad alium locum immunitatis tantum transmittantur, ita possunt etiam Episcopi clericos sibi subiectos, vel in Ecclesia, ad quam confugerant, punire, vel ad carceres intra septa Ecclesiae existentes dimittere.

¶ 3. De infidelibus, paganis v.g. Judæis, & gentilibus &c. quod non gaudeant, indistinctè loquendo, immunitate asyli, in Ecclesijs, ad quas confugerunt, probabilius esse (quamvis alicui non improbabilius contrarium etiam sentiant, si non tam timore pœnæ, quam zelo fidei verè amplectendæ, ad quam ante commissum delictum jam inclinaverunt, ad Ecclesiam post delictum commissum confugerint lege 1. C. de his qui ad Eccles. confu.) quia non est conveniens eum ab Ecclesia defendi, qui eam non agnoscit; videtur tamen in hac quæstione, Episcopi iudicio relinquendum, utrum ad Ecclesiam talis confugiens serio animo baptismum, ac veram fidem petat, an verò animo tantum simulato ad evadendas pœnas delicto tali statutas. Hæretici verò, quamvis propter alia crimina non excepta, si ad Ecclesiam fugiant, gaudere possint asyli immunitate, cum nullibi legatur, eos esse hoc asylo privatos, non tamen gaudent hac immunitate, si propter crimen hæresis ad Ecclesiam confugiant, quia in eo, quod condemnant Ecclesiam, illius favoribus indigni sunt, ut in eo etiam puniantur, in quo delinquant.

¶ 4. Rei debendi, sive debitores, qui confugiunt ad Ecclesiam, ob debitum ex causa civili contractum, gau-

dent immunitate, ut inviti ab ea extrahi non possint, prout etiam sumitur ex l. 1. C. de his qui ad Eccles. & ex eo etiam probatur, quod etiam hi reorum nomine veniant, quibus immunitas universim conceditur, si non ut criminum Rei, saltem ut Rei debendi, nisi casus tales sint excepti, aut recepta etiam post Constitutionem Greg. 14. consuetudo aliud alicubi habeat:

§. III.

Quinam sint effectus seu commoda immunitatis, qua habent rei confugiennes ad Ecclesias, vel alia loca sacra.

Primus & præcipuus effectus est, quod inviti seu per vim, aut dolo malo extrahi ab Ecclesia, seu loco asyli non possint, juxta jura citata, ita ut restitui etiam debeant, si violenter extracti fuerint, nisi in casibus exceptis, in quibus non gaudent immunitate, extracti fuissent, ubi jus commune concedit, hanc extrahendi licentiam, non quidem sine licentia Episcopi, aut ejus officialis, si bulla Gregorij 14. etiam quoad ultimam sui partem alicubi recepta est, ubi requiritur, ut extractio talis fiat, cum licentia Episcopi, aut ejus officialis, interveniente personâ Ecclesiasticâ, auctoritatem ab eo habente, quæ constitutio utiliter legi potest, & observanda venit, nisi praxis & consuetudo quoad hæc ultima sit alicubi contracta.

Secundus effectus est, quod reo in Ecclesia non possit alio modo violentia inferri

inferri, capiendū eum, vinculis constrin-
gendo &c. ne ex Ecclesia carcer fiat.

Tertius effectus est, quod non possit
reus, dum in Ecclesia subsistit, per
sententiam ad mortem, aut aliam pœ-
nam corporalem, t'remum, exilij &c.
condemnari.

Quartus effectus est, quod, quam-
vis Ecclesiam, ad quam confugit reus,
Magistratus secularis, appositâ custo-
diâ obsidere possit, non potest tamen
prohibere vel impedire, quo minus
necessaria ad victum, & vestitum reo
deferantur, ne videatur ex defectu talium
cogi ad exeundum.

Quintus denique effectus est, quod
res, aut bona, quæ secum ad Ecclesiam
detulit reus, non debeant per vim ex-
torqueri, aut ei auferri, nisi res alteri ob-
ligatas ad Ecclesiam, vel locum asyli se-
cum detulisset reus, cum in tali casu
non committatur spoliū, ob quod
prohibetur bonorum ablatio.

§. IV.

*Quale crimen committant, &
quam pœnam incurrant iudices, per
vim extrahentes, res
ex Ecclesia.*

Qui reum extrahit invictum, & abs-
que legitima Prælati Ecclesiastici
auctoritate, ubi hæc necessaria est, non
tantum violando immunitatem Eccle-
siasticam, sacrilegium committit, & ad
restitutionem rei taliter extracti obliga-
tur, ut dictum (quæ illam Ecclesie in-
juria aliter resarciri non potest) sed ad
omnia etiam alia damna, quæ reo eve-

niant ob talem extractionem resarciri
obligatur, cum omnium horum legis
causa fuerit; & totus processus, qui per
violentiam talem extractionem est in-
tutus, nullus est ipso jure, cum in
judicis talis fundamentum nullum sit. Et
quidem juxta jus civile, cum intus
taliter extrahens crimen læsæ majestatis
ultimo supplicio afficiendus esset (quæ
tamen pœna non est in usu) & juxta
Canonicum debet excommunicari.

SECTIO III.

*De immunitate & exem-
ptione rerum, seu bonorum ad Ec-
clesias, & Ecclesiasticis personis
pertinentium, à secularibus
oneribus, & tributis.*

Bona Ecclesiastica sunt triplici gene-
ris, alia enim consecrata, seu
dicta, vel certè ad divinum cultum
tanquam ejus instrumenta, ab Episcopo
deputata, uti sunt ipsæ Ecclesie, sa-
cra meteria, vasa sacra, & vestes sacre
& hæc immunita ab his oneribus divinis
nemo dubitat, cum nullum temporarium
usum pretio æstimabilem habeant. Alia
sunt bona Ecclesiastica, quæ ipsorum
quidem ad Ecclesiam, consecrata
men non sunt, uti sunt fundi Ecclesie-
rum, Ecclesiarum prædia, seu alia
mobilia Ecclesiarum. Alia denique sunt
bona clericorum, & quidem, vel in
temporali titulo, hæreditate v. g. de-
natione, contractu, &c. acquisita, quæ
etiam patrimonialia dicuntur, vel in
titulo spirituali beneficiorum, aut talium
sanctorum

functionum spiritualium acquisita, & magis proprie Ecclesiastica dicuntur. Onera autem, de quibus hic queri potest, etiam sunt triplicia, quaedam dicuntur merè realia, quæ ipsis rebus, vel bonis quia talia sunt) sine respectu ad personæ qualitatem sunt imposta, jure perpetuo, & invariabiliter, ita ut tamdiu durent, quamdiu res ipsæ durant. Quaedam verò dicuntur merè personalia, quæ personis subditis, sine respectu ad bona patrimonialia, quæ fortassis nulla habent, imponuntur, prout etiam est capitatio- nis exactio. Quaedam denique mixta sunt, quæ imponuntur personis subditis, cum respectu tamen ad bona eorum, ita ut immediatè quidem personis imposta sint tributa talia, mediatè verò bonis, quæ habent. De his ergo sunt sequentes §. §.

§. I.

An bona Ecclesiarum, & Personarum Ecclesiasticarum sint immunita & exempta à secularibus oneribus, seu tributis merè realibus ordinariis, ac perpetuis?

Bona, quæ ad fundationem, aut dotationem Ecclesiæ pertinent, quòd sint ab omnibus oneribus Laicalibus merè realibus immunita, *exc. sancitum. i. de censibus* patet, si cum consensu dominorum, quibus ex antiquo bona talia tributalia fuerunt, in Ecclesiæ dotem v. g. translata sunt, cum in tali casu jus suum remittere censeantur hi tales; & absolutè in aliis etiam casibus, circa dotem v. g. talem, regula illa, quòd res cum onere suo transeat, ob speciales rationes, locum non habeat. Illa verò bona, quæ ad Ecclesiæ Titulis, sive causis,

vel ad Ecclesiasticos, ex Titulis civilibus v. g. pervenerunt, si antequam in Ecclesiæ, vel Ecclesiasticos translata fuerunt, onere aliquo merè reali, & perpetuo, ex vi proprie dicti dominij imposito, onerata fuerunt, manent ad tale onus perferendum obligata, etiam, postquam ad Ecclesiæ, vel Ecclesiasticos pervenerunt, cum in tali casu, nulla sit specialis exceptio, quare res cum suo onere non transeat; neque enim in favorem causæ piæ debet ordo justitiæ interverti, & alter privari jure suo. Si tamen sine onere reali prius imposito, bona ad Ecclesiæ, vel Ecclesiasticos, pervenerunt, non possunt, sub Ecclesiæ jurisdictione jam constituta, novo onere reali, à seculari Magistratu affici. *c. non minus 4. h. t. cum nulla amplius secularium talium, in rem hanc Ecclesiasticæ jurisdictioni jam subiectam, sit jurisdictio.* Quin etiam immunita sunt ab illis oneribus talia bona, ubi ad Ecclesiæ, vel Ecclesiasticos pervenerunt, quæ prius à Principe v. g. seculari, non quidem vi dominij proprie dicti, sed ex potestate jurisdictionis supremæ, lege ordinariâ, ac perpetuâ, fuerunt imposita, quia talia onera non sunt merè realia, sed imponuntur rebus cum respectu ad personas subiectas, quo modo seculari magistratui subiectæ non sunt Ecclesiæ, aut Ecclesiasticæ personæ: & consequenter juxta regulam receptam, cum personæ sint exemptæ, etiam res illarum, ac bona exempta erunt; & per mutationem personæ mutabitur etiam qualitas, seu conditio rei adhaerentis personæ.

§. II.

§. II.

An bona Ecclesiarum, & personarum Ecclesiasticarum, sint immunia, & exempta ab oneribus, seu tributis etiam novis, & extraordinariis?

Respondetur bona talia, quamvis in territorio Principis v. g. secularis existant, sive sint propriè Ecclesiastica, sive sint patrimonialia, sive mobilia sint, sive immobilia, de jure communi tam civili, quàm canonico sunt immunia & exempta à novis his extraordinariis tributis, collectis &c. exactioibus, gabelis & vectigalibus, quæ Principes seculares à suis subditis exigunt, vel his imponere solent ratione honorum, quæ possident *c. non minus 4. & c. adversus 7. h. r.* Cubi sub excommunicatione hæc talia fieri prohibentur, *c. nonnulli. 1. h. r. in 6. c. quamquam 4. de censibus in 6. authent. item nulla. Codice de Epis. & cler.* talium enim onerum exactio, & impositio, cum sint actus jurisdictionis. Principi autem seculari, nulla in Clericos, aut Ecclesias jurisdictio competat, consequenter nulla etiam operum talium exactio, aut impositio, cum ut Apostolus dicit ad Rom. 13. idè præsent illi, ad quos scripsit, tributa, quia subditi sunt: quæ omnia bullâ suâ Urbanus 8. confirmat, editâ 1641. die 23. septembris, quæ incipit, *Romanus Pontifex*: quæ autem in contrarium ex utroque jure nunquam afferuntur, vel tantum loquuntur de facto, sive de eo quod fit, non autem de jure, prout plurima hodie contra hanc immunitatem fiunt, de quibus, utrum justè fiant, Deo red-

denda erit aliquando ratio; vel de realibus oneribus loquuntur; vel de temporibus gentium Imperatorum tantum bona, sed sanguis etiam Clericorum patiebatur, vel per leges contrarias abrogata sunt &c. & quibus die etiam multa fiant, contra immunitatis privilegia, ut contra consuetudine videri possint illa privilegia abrogata, saniores tamen Theologi Canonistæ fatentur, per nullam immemorialis temporis consuetudinem exactiones hæc coherescere posse, tantum ab Oecumenicis Conciliis, & ab ipsis etiam Imperatoribus licet tales exactiones damnentur, & reprobandæ. Ut ne tamen in publicis necessitatibus, ubi tam de Clericorum bonis, quàm de Laicorum, æquale periculum est, bonum commune, ob exemptionem tantum patiatur, sicut suæ exceptionis, à allatis juribus, ubi ostenditur, quod etiam Clerici ex suis bonis, etiam Ecclesiasticis, ad communem necessitatem sublevandam concurrere debeant. In quibus mox

§. III.

Quenam condiciones requiruntur, ut Clerici alieve personæ Ecclesiasticæ etiam regulares teneantur, tunc tamen sint contribuere; & quando etiam sint & extraordinariè collecta, seu contributiones illis imponi, vel ab ipso exigi possint?

Puta requiritur, ut deitè fiat contributio Clericorum, & talium personarum. Primum quidem, ut in casu communis periculi, & necessitatis, ut

quò casu etiam personas Ecclesiasticas collectari posse, concedunt jura in *cit. s. non minus, & incit. c. adversus* requiritur juxta hæc *c. c.* ut Episcopus & Clerus (putant tamen aliqui sufficere Capitulum Cathedrale cum Episcopo) deliberent, an & quantum Laicis concurrendum sit. Secundò requiritur, ut necessitas sit non tantùm communis Laicis & Clericis, sed sit valde magna, aut evidens utilitas subfit, cui relevandæ saltem communes Laicorum facultates non sufficiant. Tertiò requiritur, ut contributiones ab Ecclesiasticis fiant sponte, & absque ulla (secularium scilicet) coactione, & exactioe. Quartò ut prius de tali contributione consulatur Summus Pontifex, & hujus habeat ut licentia, ita ut Clerici prius contribuere non possint, quàm Summi Pontificis habeatur licentia (nisi urgeret ipsarum etiam Ecclesiarum, aut personarum Ecclesiasticarum nimia necessitas, & in mora periculum esset) cujus est privilegium collectandi, etiam Clericos, secularibus Principibus concedere, nisi in prima fundatione, aut honorum in Ecclesiam donatione, translatione, &c. collectandi jus in talibus bonis sibi reserverint tales fundatores, aut donatores, &c.

§. IV.

An Clerici teneantur contribuere pro necessitatibus vel utilitatibus publicis communibus Laicorum & Clericorum?

PRO reparandis pontibus v.g. fontibus, muris civitatis, viis publicis re-
Pirhing, Compend.

ficiendis, arcendis fluviorum alluvionibus cum damno agrorum tam ad Clericos quàm ad Laicos spectantium, &c. De his ergo

Respondetur probabilem quidem sententiam esse, quòd ad tales contributiones teneantur etiam Clerici, cum contributiones tales non imponantur subditis, titulo jurisdictionis, sed sint communes omnibus civibus, pro communibus utilitatibus, quarum commodis fruuntur: probabiliorem tamen sententiam esse, quòd neque ad has communes necessitates contribuere possint, aut debeant, nisi servatis conditionibus priore §. relatis, cum relata jura, tam Civilia, quàm Canonica, ab his etiam contributionibus eximere videantur; si enim milites v.g. & magistratus, ac alii sæpe Laici, ab his oneribus eximuntur, quia publico bono aliis in negotiis deserviunt, cur non etiam Clerici sint eximii, qui in bonum spirituale, Laicorum etiam occupati sunt, & laborant? & quamvis membra sint ejusdem communitatis, & communibus his communitatis talis commodis gaudeant, sunt tamen membra privilegiata multùm à secularium Civilibus occupationibus distincta; facilius tamen semper erit harum contributionum collectio, & exactio, modò fiat à magistratu Ecclesiastico, & serventur aliæ conditiones à jure præscriptæ.

§. V.

De immunitate, & exemptione Clericorum à tributis, aliisque oneribus merè personalibus.

PRIUS quòd Clerici sint eximii à tributo capitationis, si Princeps secularis
M m m v. g.

v. g. illud imponat, in utroque jure allato, decusum habetur, & constat etiam ex lege 1. C. De Epif. & Cler. tum quòd hoc tributum titulo jurisdictionis personis jurisdictioni tali subje&is imponatur, qualiter subjete non sunt personae Ecclesiasticae; tum quòd actiones illae lucrosae esse debeant, ratione quarum capitationis tributum imponitur, Clericorum autem actiones non sunt ad lucrum temporale faciendum, sed ad divinum, & animarum cultum, ratione quarum justa illis, & congrua sustentatio debetur; tum quòd denique plus gravarentur ut sic Clerici, quam Laici, cum illi ad charitativum subsidium suis Episcopis saepe obligentur, non autem Laici.

Secundò, quòd sint immunes Clerici ab oneribus personalibus sordidis, & vilibus, cloacatum v. g. purgandarum, calcis coquendae, arenae fodiendae, &c. neque teneantur ipsi per se ire ad bellum, ut pugnent contra hostes, neque ordinariè cogi possint ad murorum custodiam contra hostes (nisi magna necessitas defendendi civitatem contra hostes infideles urgetur c. Pervenit 2. h. t.) neque cogi possint, ut hospitium militibus praebeant, in domibus suis, etiam patrimonialibus, &c. probant jura, & rationes allatae, ac status Clericorum, qui divinis rebus occupari debet, & absque periculo incurrendae irregularitatis vivere. Illa tamen civilia munera, quae honesta de se sunt, & statui Clericali non contrariantur, uti sunt tutelae proximorum consanguineorum, aut miserabilium personarum, vel earum curatela, &c.

possunt etiam Clerici in se suscipere, ut talia munera sint opera pia.

§. VI.

Quinam gaudeant privilegio immunitatis, seu exemptionis ab oneribus, & tributis impositis per principes secularia?

POssissima quaestio est de Clericis in minoribus constitutis, aut primam tonsuram initiatis; non coepugnat & de colonis, ac emphyteutis. Locus in emphyteusis v. g. aut locata Ecclesia bona, & fundos habentibus, utuntur scilicet inamunes sint circa bona talia Ecclesiastica sibi elocata, à tributo, & oneribus per Principes saeculares impositis; quòd enim Clerici in majoribus constituti, quamvis excommunicati sint, & interdicti, irregulares, aut velut irregulari gradati, immunitatem talem privilegio gaudeant, certum videtur, eorum nullatenus censuratis, vel notatis privilegio hæc adimi legatur: & sicut per tales censuras, aut similia, Clericatum non amittunt, ita nec amittunt privilegium immunitatum Clericali annexa: conjugatos vero Clericos (in nostra lingua Latina Ecclesia) quamvis cum una, & virgine contraxerint, & privilegio non gaudeant, juxta c. unic. De Cleric. conjug. in 6. si conditiones ibi positae observentur, hac tamen immunitate non priventur, ex cit. c. junct. Gloss. verba in casibus probatur. De illis ergo non cogitur Clericis, qui in minoribus constituti, aut primam tonsuram tantum initiati sunt, possissima quaestio est, utrum immunitatem

tis hujus privilegio gaudeant, putant aliqui post Trident. sess. 23. cap. 6. Derefor. eos privilegio hoc non gaudere, si conditiones ibi requisitas non habeant; alij tamen probabilis, & universalius respondent, eos privilegio hoc immunitatis gaudere, etiam si conditiones illas à Trident. requisitas non habeant, cum privilegium hoc omnes Clericos absolute à tributis talibus, & oneribus exemptos faciat, & nullibi in jure legatur, excipi ab hoc privilegio Clericos in minoribus, aut tantum consuratos; Tridentinum autem certas ibi positas conditiones tantum requirat, ut tales in minoribus, aut primà tantum consurati initiati gaudeant privilegio fori.

Ad colonos quod attinet, & emphyteutas Laicos, qui Ecclesiarum agros elocatos colunt, utrum immunes sint à tributis & gabelis per Principes sæculares impostis? de emphyteutis quidem dicendum est, qui Ecclesie fundos, & prædia in emphyteusim ab Ecclesia obtinent, quod ad solvenda onera, quæ ratione talium fructuum imponuntur, obligentur, cum enim dominium utile talium fundorum, ratione cujus onera talia imponuntur, totum ad illos pertineat, ac persona emphyteutez subiecta sit jurisdictioni imponentis tributa, consequenter ad hæc obligabuntur. Inter colonos vero distinguendum est, utrum sint hi scilicet coloni adscriptitij, quia terræ tali colendæ in perpetuum sunt adscripti, ita ut recedere non possint; vel utrum sint coloni partitij, ita ut certa pars fructuum ad illos & certa alia ad Ecclesiam pertineat; prioris casus coloni immunes sunt à solvendis talibus oneribus ex-

fundis Ecclesie, quos colunt, cum omne dominium utile ad Ecclesiam, vel Clericos pertineat, certà tantum pensione colonis talibus in laboris mercedem solutà; posterioris casus coloni, quoad partem quidem, quæ tota Ecclesia est, immunes sunt ab oneribus talibus, nec Ecclesia onerari videatur, non tamen immunes sunt quoad eam partem, quæ ipsorum propria est, cum enim personæ tales sint Laicæ, Laicæ jurisdictioni subiectæ, & totum dominium partis talis ad illas pertineat, nec Ecclesia hujusmodi tributis gravetur, non videtur, ex quo capite, aut jure ab oneribus Laicalibus videantur immunes.

§. VII.

De pœnis violentiarum immunitatem Ecclesiasticam exigendo vel imponendo Ecclesiis, aut Ecclesiasticis personis, collectas, vel alias exactiones.

IN c. Non minus 4. §. Si autem h. e. excommunicantur hi tales, ita ut tam ipsi, quam fautores eorum, dictam excommunicationem, ipso facto incurrant, si moniti desistere nolint, nec absolvi possint, nisi competentem satisfactionem fecerint, & in c. Adversus 7. h. t. non tantum statuitur, nulla esse mandata, & decreta, à sæculari magistratu contra Clericos collectandos edita, (cum talia à non competente iudice facta sint) sed statuitur etiam, ut excommunicatus ob prædicta etiam post officium depositum, tam ipse, quam ejus successor, nisi hic intra mensem satisfecerit, excommunicatus maneat, donec competenter satisfactionem fecerint, saltem ex-

M m m. a.

bonis

bonis illius universitatis, cuius commo-
do collatae tales cesserunt. Gravioribus
verbis hanc excommunicationis poenam
urget *c. Clericis 3. h. t. in 6.* in omnes
Laicos, cuiuscunque conditionis, aut
præminentiae sint, etiam si sint Impera-
tores, aut Reges, qui onera talia Ec-
clesiis, aut Ecclesiasticis personis im-
ponunt, aut exigunt; vel qui consilio,
favore, aut auxilio ad hæc talia juvant,
sub interdicti etiam poena communitati-
bus hæc talia prohibens, & quamvis
poenæ in hoc *c.* illis Ecclesiasticis impo-
sitæ, qui solvunt hæc talia Laicis onera,

revocatae sint in *Clement. quoniam*
& in extravag. quod olim eadem res
communes ob multa incommoda, quae
ex illa constitutione sequebantur, quae
tum quoad solventes talia Ecclesiasticis
poenalis erat, manet tamen illa in
vigore, quoad exigentes, & imponen-
tes talia Laicos. Vide plura de huius
poenis, quarum exigua hodie est obso-
letatio, apud Auctorem *Methodius*
citato, & apud AA. qui in Bullam
na scripserunt.

TITVLVS L.

NE CLERICI, VEL MONACHI SECU- RIBUS NEGOTIIS SE IMMISCEANT.

DUm prohibetur Clericis, ne se ne-
gotiis saecularibus immisceant, pro-
hibita illis etiam censetur negotiatio, & ut
nihil commune velint habere, cum pù-
blicis actionibus & ad curiam saecularem
pertinentibus, prout etiam habetur in
lege. Placet. 17. c. de Episcop. & Cleric.
sit proinde

§. I.

*Quenam negotiatio Clericis saecu-
laribus, & regularibus sit permissa,
vel prohibita.*

Negotiatio alia est minus proprie di-
cta, qua res empta, per industriam
aut artem mutata, & melior reddita,

• venditor, lucri faciendi causa, ut si res
empta conficiuntur panis, & venduntur
&c. alia est negotiatio proprie dicta,
qua res emuntur v. g. & non magis
carius venduntur, ad lucrum compen-
sandum. Utraque negotiatio hæc
lucratica prohibita est, Clericis, &
regulis, prout patet ex pluribus
*dist. 88. & ex c. ult. de vit. & hom. Ca-
vic. & ex c. secundum 6. h. t. live per 4.*
sive ut probabilis docent multi, per
alios eas exercent, cum non deceat
eos terrenis captandis inhære, cum pe-
riculo multorum perjuriorum, fraudum
& iniusticiarum, si tamen unâ tantum
aut alterâ vice negotiaretur aliquis Clericus.